

Un deure de la República

per R. PLA I CORAL

La setmana abans de les eleccions anàrem, junt amb tres amics nostres, a un poblet de l'alta muntanya, en missió de propaganda. Era un poblet humil, format per un sol carrer mal empedrat, fosc i costarut, les rònegues cases del qual semblaven sostenir-se amb perillós equilibri.

Era en el més cru de l'hivern i feia un fred geliu; però en el cor d'aquella brava gent pirenenca hi trobàrem un escalf i una emoció que prou voldríem aconseguir en molta gent de ciutat ben peixada. L'airet viu d'aquelles altures i la neu de les congestes hivernenques no havia pas, tanmateix, en cap manera apagat, en l'ànima d'aquells camperols, la viva flama d'uns ideals eterns.

Erem, els quatre oradors, joves inexperts en actes d'aquesta mena. Gairebé tots parlàvem per primera vegada en públic i, si ens hi havíem atrevit, fou només per la immensa transcendència de les coses que es ventilaven en les passades eleccions.

Erem gent inexperta, doncs, i poca cosa i ben malament podíem nosaltres dir a tota aquella bona gent de muntanya. Amb tot, però, la sala on l'acte es celebrava s'omplí que feia goig i ens seguiren amb una atenció devota.

Mentre els meus amics parlaven, jo escrutava detingudament el públic. Gent de muntanya tota ella, amb la pell curtida per tots els vents i per totes les soledades. Vestits d'un fort vellut, algunes barretines encara, calçats els peus amb botes fermes i durables i on s'hi veia enganxat el fang dels inhòspits camins. Sentor de bosc i de pa moresc, aquella agradable flaire que senti en totes les masies catalanes.

Després ens varen dir que una bona part d'aquella gent havia fet dues hores de camí per venir a escoltar-nos. Dues hores de camí en plena muntanya, en el més cru de l'hivern i en la nit fosca, per escoltar la paraula balbucejant d'uns oradors primerencs!

El que potser no hauria aconseguit ni la il·lusió d'una bona estada al cafè o a l'hostal, la manilla amb els amics o una ballada a la plaça, ho aconseguia la fe i l'esperança amb la República. Per ella, el delit de tots aquells homes era remogut

novament, després d'una penosa jornada de treball en aquella terra dura a l'esforç i no pas massa generosa...

* * *

Jo hi he pensat molt, després, amb aquells pagesos del Pirineu que en plena fosca i en el cor de l'hivern havien fet dues hores de camí per a sentir parlar de la República i dels seus problemes. Hi he pensat molt i m'he recordat d'aquells temps, no pas massa llunyans encara, en què els nostres pagesos vivien del tot absents de la política i que en dia d'eleccions votaven d'acord amb les recomanacions de l'amo, del rector o del cacic. Una mica d'ignorància i una mica de convenciment de què ni l'un ni l'altre dels candidats havien de donar-los ni resoldre'ls res, eren els motius del seu allunyament de la política.

I, tanmateix, tenien raó.

El nostre pagès veia com els anys passaven i les generacions es succeïen sense que els uns ni els altres, ni els blancs ni els negres, es recordessin de treure'l de l'abandó en el qual vegetava. Veia el seu poble sense escola, sense una mala carretera que el comunicés amb la ciutat, mancat de tot servei oficial destinat a impulsar la seva riquesa agrícola, forestal o ramadera. Tota l'idea que ell tenia de l'Estat començava en el sarró del recaptador de contribucions i acabava en l'uniforme dels carrabiners o de la guàrdia civil.

I no era això sol, encara. Tampoc havia fet res l'Estat per tal de redimir-lo de la seva condició de semi esclau. Totmés a un règim gairebé feudal de la terra, havia vist sempre com el seu treball —un treball que va des de l'eixida del sol fins a la seva posta—, amb prou feines si li permetia subsistir amb una alimentació rudimentària i escassa. El tracte a mitges, aquest tracte absurd i primitiu, que el mateix dona al paràssit senyor de les terres que al pagès que les treballa i fa fructíferes, havia estat sempre, en el millor dels cassos, la llei imposada segons ús i consuetud.

Havia de venir la República, amb la promesa d'una millor justícia que ella representava, per tal de què fos desvetllada

la consciència política dels nostres pagesos. Si en tenien de reclamacions a fer, si en tenien de drets a reivindicar! I la República —que per això havia vingut— donà començ a la inajornable tasca de posar una mica de justícia al camp.

* * *

En aquests 700.000 vots que el dia 16 d'aquest mes ratificaren novament la confiança a la República i a l'Autonomia, cal que ens recordem que n'hi ha una bona part procedents del camp, i d'aquests humils i ignorats poblets que hi ha escampats per la terra catalana.

Cada vot d'aquests és una reclamació, cada vot d'aquests porta aparellada una esperança. I el deure ineludible dels nostres governs és donar compliment a unes i no deixar fallides les altres, si no es vol perdre de nou aquesta magnífica incorporació de les masses rurals en el moviment cívic del nostre poble.

L'Autonomia, amb un gran encert i amb un alt esperit de justícia, sapigué corregir els abusos del camp mitjançant una llei famosa que ben prompte veurem aplicada novament. Això fou molt, però no ho fou tot encara. Hi ha molt a fer per les nostres ruralies quant a cultura, obres públiques i serveis agrícoles de tota mena. Es feina d'anys, certament, però s'imposa començar-la. I cal també que es procuri dur al camp una mica dels avenços i comoditats de la ciutat, per tal de què el pagès es senti bé, confortable i digne en la monotonia del seu poblet o en la quietud de la seva masia.

Jo crec que tot això constitueix avui l'esperança i la il·lusió de la nostra gent del camp, i que en tot això pensaven ells el dia 16 d'aquest mes, quan votaren de nou per la República i la nostra Autonomia. Catalunya és un poble jove, té sobresores forces i molt amples ambicions. Crec, per tant, que aquesta obra de redempció moral i material del camp la veurem, dintre poc, feliçment encarrilada. I, en cada cosa que es faci en aquest sentit, jo pensaré amb goig amb la gent d'aquell poble pirenenç, les esperances de la qual no foren defraudades, quan, en plena nit i en el cor de l'hivern, feien dues hores de camí per la muntanya, per escoltar uns oradors novells que els parlarien de l'obra humana i justiciera de la República.

Arròs de Pals (Baix Empordà)

El més exquisit! El més gustós!
Proveu-lo, i us en convencereu

Representant: FRANCESC BARTRINA